

Рослина дивовижної сили

Шморгун Євген

РОСЛИНА ДИВОВИЖНОЇ СИЛИ

Із глибини трьох тисячоліть докотилося до нас відлуння Троянської війни, повивши ореолом легендарності ім'я незрівнянної Єлени, через яку десять років лилася кров троянців і ахеїв.

Єлена була дочкою Зевса і Леди, перед її красою блідла навіть краса олімпійських богинь. Усі правителі Греції домагалися її руки, але вона обрала собі в чоловіки хороброго Менелая.

Та Єлену підступно викрав Паріс, син троянського царя. Це і призвело до війни, а потім і до загибелі славного міста, стіни якого, за переказом, зводили самі боги.

Під час війни Єлена, як про те повідала славнозвісна Гомерова "Іліада", сиділа в обложеної Трої і ... ткала великий, подвійний

Плащ пурпуровий, на нім бойові гаптувала змагання

Поміж троян конеборних і міднохитонних ахеїв,
Що від Ареєвих рук перетерпіли стільки за неї.

Ну й, звичайно, гірко плакала. І сльози її, впавши на землю, спалахували золотом і перетворювалися на квіти. Згодом на честь першої красуні стародавнього світу ці квіти й дістали назву "інуля геленіум", де перше слово походить від грецької й означає "очищати". Виходить, "очищення Єлени".

Правда, міф про гарячі сльози Єлени вчених не влаштовує от вони й сперечаються. Одні пов'язують назву рослини не з ім'ям Єлени, а зі словом "геліос", тобто "сонце". І, логічно, мають рацію. Бо форма суцвіття цієї рослини і забарвлення квітки справді дуже нагадують наше золотосяйне світило.

Інші виводять назву від грецького слова "гелос" - тобто, "болото", "заливний луг", "заплава". І теж мають рацію. Бо ослина любить рости по берегах річок і на вологих луках.

Люди здавна запримітили цю багатирського зросту рослину, Спробували лікувати нею деякі хвороби - допомогло. От і врахували її до своїх зелених друзів. Особливо гідно оцінили її лікувальні властивості наші предки слов'яни і назвали рослину дев'ятисилом. Вона, мовляв, можевилікувати від дев'яти недугів.

Ось як мовиться про рослину в одному з давніх травників:

"Трава дев'ятисил, росте кушиками, висока, корінь товстий... А росте трава в городах по низинах. Хто ж її зварить з хлібом і часником, та полином і п'є по півложки натщесерце, усяку нечисть з середини вижене".

У російській мові й досі побутують назви "дев'ятисил" і "дев'ясил", а на Україні рослина стала називатися дивосилом. Бо справді дивну цілющу силу відкрила в ній народна медицина. А ще більшу силу доточила їй людська фантазія.

...- Чи не пошукати нам дивосилу? - пропонує Іванові Михайловичу.- Зараз якраз він має цвісти.

- Минулися ті часи,- одказує Носаль,- коли дивосил у нас можна було шукати. Нині хіба що десь напитати пошастигь: бабусі з дідусями на городах вирощують. Отож тепер дивосил якось і незручно називати дикою рослиною...

І ми поїхали. Тролейбусом. Аж у кінець сусідньої вулиці.

Довідавшись, хто ми, хазяйка невеличкого затишного особнячка повела нас углиб городу, де на могутніх стеблах сяяли золоті сонечка.

- Бачите? Ціла грядка наросла. Раніше чоловік дивосилом лікувався, а тепер поправився, здоров'я нівроку стало. Та зілля бережу, хай водиться. Буває хтось попросить - поділюся...

- А ваші сусіди не пересаджують його на свої городи? - цікавиться Носаль.

Хазяйка розводить руками:

- На жаль... Це ж не помідори. Та й мало знають про зілля. А воно он яке вдатне, справжній дивосил!..

І поки ми оглядаємо грядку, хазяйка нам розповідає. Видалася балакучою, а легенду ту ми чули вперше.

Давним-давно одному чоловікові ворожка наворожила, що він помре, якщо доторкнеться до свого сина. Той любив одинака, проте й життям дорожив. Тому повелів відвезти сина у далекі краї, щоб не збулося оте ворожчине пророкування. Лише гінці зрідка доносили вістку про нього.

Минули роки. Одного разу батько одержав звістку, що син ходив на війну, був там порубаний-постріляний і зараз лежить недужий, з дня на день смерті дожидає.

Запечалився батько. Найняв найкращих лікарів і послав їх рятувати свого безталанного одинака. Проте нічим лікарі зарадити не змогли.

Тоді старий батько сам полинув до сина, сльозами обмив його рани. І сталося диво: рани затяглися і син одужав. Щасливий батько обнімав його, пригортав і не міг натішитися, зовсім забувши про слова ворожки.

Та словам тим належало збутися. І батька не стало. Проте він не помер, а перетворився на дивосил. І відтоді люди лікуються цим зіллям.

...Слухаємо легенду і мимоволі закрадається думка: мабуть, задаремне люди назвали цю рослину "дивосилом". Надто вже багато дивного вони пов'язували з нею. І навіть зовсім фантастичне, таке, що нічогоісінько спільного з правдою немає. А все цілющу силу цієї рослини, пояснення якої темні люди не могли знайти. Вважали навіть, що дивосил допомагає боротися з нечистою силою, і з цією метою його листям обкурювали, хліви, щоб вона там не заводилася. А ще жінки курники ним обкурювали, щоб птиця добре неслася. Тільки треба було збити потай, удосвіта, аби ніхто не бачив, бо якщо підслідить хтось, то дивосилова дія щезне. Ото й виходило: добре несуться кури, то подівав дивосил, а ні, то, мабуть, хтось підгледів.

У цілющу силу цієї рослини вірили надзвичайно. Вважали, що дивосил діяв навіть на віддалі, тому розвішували його скрізь, де утримували худобу. І він, як гадали, мав оберігати її від усякої моровиці...

Слухаємо легенду...

А жовті сонечка лагідно тепляться на грядці. Звичайні так квіти-сонечка. І якось навіть не здається, що це цвіте рослина яка береже в собі диво-силу.